

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра педагогіки та психології професійної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

«___» _____ 2019 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
"Основи психологічного консультування"

Галузь знань: 0301 Соціально-політичні науки
Напрямок підготовки: 6.030103 «Практична психологія»

Курс – 3 Семестр – 6

Аудиторні заняття – 64 Екзамен – 6 семестр
Самостійна робота – 71
Усього (годин/кредитів ECTS) – 135/4,5

Курсова робота – 6 семестр

Індекс НБ-8-053/16-2.1.22

СМЯ НАУ НП 12.01.07-01-2019

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 2 з 9	

Навчальну програму дисципліни «Основи психологічного консультування» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-8-053/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня "Бакалавр" за спеціальністю 053 «Психологія» та освітньо-професійною програмою «Практична психологія» та відповідних нормативних документів та наказу №207/од від 27.04.2018р.

Навчальну програму розробила
доцент кафедри педагогіки
та психології професійної освіти _____ О. Б. Дубчак

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 053 «Психологія», освітньо-професійної програми «Практична психологія». - кафедри педагогіки та психології професійної освіти, протокол № від _____ 2018 р.

Завідувач кафедри _____ Е.Лузік

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № _____ від " _____ " _____ 2019 р.

Голова НМРР _____ А. Кокарева

УЗГОДЖЕНО
Деканом ФЛСК

_____ С.Ягодзінський
" _____ " _____ 2019 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 3 з 9	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі психології.

Метою викладання дисципліни формування у студентів знань про теоретичні основи психологічного консультування, ознайомити з моделями та техніками консультативної психологічної допомоги, технологією ведення консультативної бесіди, консультування з різних проблем клієнта, методами корекційного впливу на особистість.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розкриття базових теоретичних засад психологічного консультування;
- ознайомлення з технологією ведення психологічного консультування;
- сприяння формуванню професійно важливих навичок майбутнього психолога-консультанта.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- базові засади психологічного консультування;
 - процес організації психологічного консультування;
 - технологію психологічного консультування;
 - специфіку роботи з різними категоріями клієнтів;
 - особливості психологічного консультування в залежності від запиту;
 - сучасні психотехнічні прийоми, що використовуються в консультативній роботі
- Вміти:**
- застосовувати методи консультативної допомоги на практиці;
 - проводити психологічне консультування у різних сферах: управління, маркетинг і реклама, освіта, сім'я і шлюб, політика;
 - використовувати нові методи та техніки у практиці психологічного консультування.
 - проводити опитування клієнта відносно заявленої проблеми;
 - збирати первинну інформацію відносно проблеми і проводити її аналіз;
 - визначати необхідний об'єм надання психологічної допомоги;

Окремим другим модулем є курсова робота, яку студент виконує в шостому семестрі. КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Консультативна теорія і практика» який є логічно завершеною, відносно самостійною,

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 4 з 9	

цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Основи психологічного консультування» має дисциплінарні зв'язки з вивченням таких дисциплін, як: «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Вікова психологія», «Основи психокорекції», «Основи психосоматики».

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Консультативна теорія і практика»

Тема 2.1.1. Цілі, предмет, принципи та методи психологічного консультування

Історія виникнення та розвиток консультування як окремого виду практичної психологічної допомоги та галузі практичної психології. Специфіка практичної психологічної допомоги населенню. Психологічні засади консультативної допомоги. Цілі, предмет, принципи та основні методи консультування. Клієнт психолога-консультанта. Принципи надання психологічної допомоги. Принципи організації консультативної взаємодії

Тема 2.1.2. Професійні навички роботи психолога-консультанта

Етичний кодекс психолога. Відповідальність та професіоналізм у консультуванні. Вимоги до особистісних особливостей консультанта. Об'єкт зусиль практикуючого консультанта. Поняття про рапорт. Конгруентність в роботі консультанта. Проблема емоційного вигорання практикуючого консультанта.

Тема 2.1.3. Структура та хронотоп консультативного процесу. Етапи консультативної взаємодії, їх основні задачі

Структура консультативного процесу. П'ятирівнева модель консультування. Хронотоп консультації. Організація консультативної взаємодії. Моделі консультивної допомоги. Поняття про етапність в консультативному процесі. Процес проблемно-орієнтованого консультування.

Тема 2.1.4. Діагностика психологічної проблеми. Основні терміни в консультативній роботі

Визначення психологічної проблеми. Поняття самодіагнозу. Взаємозв'язок самодіагнозу та психологічної проблеми. Скарга, прихований зміст скарги. Запит як основна складова в консультативному процесі. Процес визначення та уточнення запиту.

Тема 2.1.5. Технологія ведення консультативної бесіди. Навички з'ясування та уточнення інформації

Бесіда як метод діагностики та консультативної допомоги. Налагодження довірчого контакту. Базові навички ведення консультативного інтерв'ю: нерефлексивне та рефлексивне слухання; вміння стимулювати та підтримувати

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 5 з 9	

клієнта. Характеристика базових психотерапевтичних вмінь і навичок (прояснення, перефразування, резюмування, запитання). Психологічні особливості уважної поведінки.

Тема 2.1.6. Техніки роботи з клієнтом в консультативній практиці

Психотехнічні засоби впливу на клієнта. Концентрування, фокусування. Директивні та не директивні моделі роботи з клієнтом. Поняття переносу та контрпереносу в роботі консультанта. Особливості надання зворотнього зв'язку та ін. Психотерапевтична робота з мовою.

Тема 2.1.7. Мовлення як інструмент консультативної роботи

Тезаурус консультативної діяльності. Робота зі значеннями, що ідентифікують психологічну проблему. Особливості мовлення клієнта. Особливості мовлення, що ідентифікують обмеження суб'єктивних значень клієнта.

Тема 2.1.8. Техніки трансформації в роботі з клієнтом. Переформулювання як основна техніка трансформації в консультативній роботі

Поняття переформулювання як основна техніка в роботі з проблемою клієнта. Основні засоби досягнення переформулювання в роботі з проблемою. Ресурсні можливості клієнта. Поняття вторинної вигоди. Поняття інсайту в консультативній роботі. Види інсайтів.

Тема 2.1.9. Зворотній зв'язок та інтерпретація в роботі з клієнтом. Конфронтація як різновид роботи з клієнтом

Принципи та форми надання зворотної інформації. Особливості надання інтерпретації в роботі з проблемою клієнта. Види інтерпретаційних повідомлень. Конфронтація як вид роботи в ході надання зворотнього зв'язку. Форми захисного реагування при отриманні зворотнього зв'язку.

Тема 2.1.10. Навички роботи з емоційними переживаннями. Валідизація почуттів в консультативній роботі

Проблема розпізнавання почуттів в роботі з клієнтом. Навички спостереження за емоційними проявами. Техніки відображення почуттів. Проблема валідизації почуттів в роботі консультанта. Навички впливу на клієнта в сфері емоційного реагування.

Тема 2.1.11. Робота консультанта з підсвідомими процесами. Образи та символи в роботі з клієнтом

Робота з свідомими процесами як необхідна складова в консультуванні. Особливості роботи з підсвідомими процесами. Поняття комплексу. Навички аналізу образів та символів як засобів роботи з підсвідомими процесами. Емоційні прояви клієнта в контексті роботи з підсвідомими процесами.

Тема 2.1.12. Робота консультанта з опором клієнта. Аналіз тілесних симптомів

Техніки роботи з опором клієнта в ході консультативного інтерв'ю. Поняття переносу та контрпереносу в консультативній роботі. Види опору та техніки подолання. Тілесні симптоми та поняття вторинної вигоди.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 6 з 9	

Тема 2.1.13 Основні теоретичні напрямки в консультуванні

Взаємовідношення різних теоретичних шкіл і практичних напрямів в психотерапії і консультуванні.

Психоаналітичний напрям. Основні ідеї, поняття і методи, що використовуються в психоаналізі. Сучасний стан психоаналітичного напрямку.

Гуманістичний і поведінковий напрями. Основні ідеї, поняття і методи, вживані в поведінковому консультуванні. Виникнення гуманістичного напрямку в практичній психології: "третя сила". Основні ідеї, поняття і методи гуманістичної психології.

Тема 2.1.14. Психологічне консультування осіб в кризових станах.

Огляд базових понять: катастрофа, надзвичайні та екстремальні ситуації, криза та кризові ситуації. Загальна ситуація впливу екстремальної ситуації на людину. Психологія тероризму, психологічний портрет терористів. Характеристика особистості та поведінка жертв терактів Феномен «стокгольмського синдрому» та умови для його виникнення.

Тема 2.1.15. Особливості психологічного консультування подружніх пар

Основні питання сімейного консультування. Специфіка консультування молодят.

Характеристика консультування подружніх пар. Зміст звернень подружніх пар. Особливості консультування та організація роботи з подружньою парою (з одним із партнерів). Технологія та тривалість роботи з подружньою парою. Техніка конструктивних переговорів.

Консультування партнерів та їх дітей при розлученні.

Тема 2.1.16. Психологічне консультування в межах телефону довіри

Організація консультативної телефонної допомоги. Методологічні основи консультування по телефону. Стадії телефонного консультування та їх характеристика. Методи впливу у телефонному консультуванні: інтерпретація, інформування, саморозкриття, зворотній зв'язок, логічна послідовність, резюмування, відкриті та закриті запитання, переказ, відображення почуттів.

2.2. Модуль № 2. «Курсова робота»

У шостому семестрі студенти виконують курсову роботу (КР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Основи психологічного консультування», які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі практичної психології.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 7 з 9	

Конкретна мета КР полягає в закріпленні, поглибленні і розширенні теоретичних знань даної галузі; оволодіти навичками самостійної роботи; виробити вміння формулювати судження і висновки, логічно послідовно і доказово їх викладати; виробити вміння публічного захисту; підготуватися до більш складної задачі - виконання дипломної роботи. При цьому завдання різняться між собою варіантами.

Для успішного виконання КР студент повинен знати базові засади психологічного консультування; процес організації психологічного консультування; технологію психологічного консультування; специфіку роботи з різними категоріями клієнтів; особливості психологічного консультування в залежності від запиту; сучасні психотехнічні прийоми, що використовуються в консультативній роботі.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 10 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Айви А. Психологическое консультирование и психотерапия. 2000.
- 3.1.2. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. – К.: Четверта хвиля, 2004. – 256 с.
- 3.1.3. Горноста́й П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: проблемный подход. – Киев: Наукова думка, 1995. –128 с.
- 3.1.4. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. - М., 1999.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1 Алешина Ю. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. М., 1999.
- 3.2.2. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. - М., 2000,
- 3.2.3. Бурменская Г. и др. Возрастно-психологический подход в консультировании детей и подростков. М., 2002.
- 3.2.4. Джордж Р.Т. Кристиани. Консультирование: теория и практика. - М., 2002.
- 3.2.5. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. - М., 2001.
- 3.2.6. Нельсон Джоунс Р. Теория и практика консультирования. - М., 2002.
- 3.2.7. Немов Р.С. Психологическое консультирование: Учебник. – М., 2000
- 3.2.8. Роджерс К. Консультирование и психотерапия. М., 2000.
- 3.2.9. Шостром Э. Терапевтическая психология. Основы консультирования и психотерапии. М., 2002.
- 3.2.10. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию. Учебное пособие. – М., 2003

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психологічного консультування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2019
		стор. 9 з 9	

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				